

Toenemende belangstelling voor mestscheiden

Gerichte inzet mestfracties duurzaam en rendabel

Rundveehouderij | Tekst en foto's: **Durkje Hietkamp**

De rentabiliteit van het scheiden van mest in twee fracties neemt toe. Niet alleen omdat het afvoeren van drijfmest steeds meer geld kost, maar ook vanwege de landbouwkundige voordelen. "De dikke fractie is rijk aan organische stof, wat zorgt voor een gezonder bodemleven, waardoor structuur en vochthuishouding verbeteren", aldus Edwin Broeders van Hendrix UTD.

Door de veranderende mestwet waarin lagere fosfaat- en stikstofgebruiksnormen worden gehanteerd, zijn steeds meer veehouders genoodzaakt mest af te voeren. Het machinaal scheiden van de vaste en vloeibare delen in drijfmest kan grote financiële voordelen opleveren, omdat bijvoorbeeld mestafvoer, aanvoer van onnodige kunst-

mest en investeringen in opslagruimte niet meer nodig zijn. Daarnaast zijn er verschillende landbouwkundige redenen om mestscheiding toe te passen: vanwege bemesting (stikstofbenutting en nitraatuitspoeling), toedieningsmethode (voorkomen van structuurbederf), verbetering van het bodemleven of een combinatie van deze redenen.

Interessant

Mestscheiden is met name interessant voor veehouders die tekort hebben aan mestopslag, mest over lange afstand moeten transporteren, mest willen afzetten in de winterperiode, mest buiten het gangbare circuit willen afzetten, bemesting beter willen sturen met eigen mest of het sleepslangen willen vergemakkelijken. "De dikke fractie kent brede afzetmogelijkheden, zoals akkerbouw, boom- en plantenkwekerijen en vergisters. Wellicht is de dikke fractie in de toekomst ook als boxbedekking te gebruiken", aldus Edwin Broeders van Hendrix UTD. "En als de dunne fractie in de toekomst daadwerkelijk wordt erkend als kunstmestvervanger, is het voor elke veehouder interessant."

Meststromen

Door mestscheiding ontstaan twee meststromen met een verschillende samenstel-

Praktijk

Walter en Jacqueline Roubos van Roubos Mesttechniek zien een toenemende belangstelling voor mestscheiden. De familie Roubos heeft een melkveehouderij en loonbedrijf in Leersum. Roubos heeft in 2010 geïnvesteerd in de Keydollar Tri Rod, een innovatief type mestscheider. De mest wordt gescheiden via het wringerprincipe. Deze mestscheider heeft volgens Roubos een laag energieverbruik, lage kosten per kubieke meter – circa 1,50 euro per kuub – en is weinig storingsgevoelig. "Voor het scheiden van mest met onze mobiele scheider is een trekker van 40 pk nodig met een aftakas en hefinrichting en een 220 Volt-aansluiting. Belangrijk bij de mestscheider is dat de drijfmest zeer goed is gemixt. Daarnaast is een aparte put voor de dunne fractie wenselijk", oppert Roubos. De mestscheider wordt niet alleen gebruikt op het eigen melkveebedrijf, maar ook verhuurd. Hoewel het rendement sterk afhankelijk is van de prijsontwikkelingen en het scheidingsresultaat, is Roubos overtuigd: "Mestscheiden loont."

Bij mestscheiden is een aparte put voor de dunne fractie wenselijk.

De mobiele mestscheider van Roubos Mesttechniek scheidt de mest via het wringerprincipe.

ling. "Het fosfaatgehalte in de dikke fractie is hoger. Dit betekent dat fosfaat in een kleiner volume kan worden afgevoerd met de dikke fractie dan met de oorspronkelijke drijfmest", redeneert Broeders. Hij ziet perspectief in de mogelijkheden van mestscheiden. Volgens hem biedt het systeem naast betere afzetmogelijkheden van vaste mest, vooral kansen voor een betere benutting van de mest op het eigen bedrijf.

"Melkveehouders staan verscherping van stikstofgebruiksnormen te wachten en een forse verscherping van de fosfaatgebruiksnormen. Bovendien zijn boeren genoodzaakt

hun mestopslagcapaciteit te vergroten van zes maanden naar minimaal zeven maanden. Daarnaast veranderen de uitrijregels voor dierlijke mest." Zo mag drijfmest op grasland in 2012-2013 alleen worden uitgereden van 16 februari t/m 31 augustus en op bouwland van 1 februari t/m 31 juli. "De dikke fractie mag daarentegen – mits de veehouder in een kleigebied woont – jaarrond worden uitgereden", oppert Broeders.

Mest afvoeren

Steeds vaker moeten melkveebedrijven mest afvoeren, omdat ze meer produceren dan de gebruiksnorm voor dierlijke mest toelaat. De noodzakelijke afvoer drukt niet alleen financieel zwaar op veel melkveebedrijven, ook verdwijnen daarmee nuttige mineralen. "Vaak is het element stikstof beperkend, maar in de toekomst wordt dat voor steeds meer bedrijven fosfaat", zegt Broeders. Wanneer fosfaat beperkend is, zal met drijfmest meer stikstof worden afgevoerd dan volgens de gebruiksnormen nodig is (plaatsingsruimte is 250 kg N/ha bij derogatie). "Deze extra afgevoerde stikstof moet de veehouder weer in de vorm van kunstmest aankopen of hij moet ge-

noegen nemen met een lagere gewasopbrengst", aldus de specialist. "Door het scheiden van mest kan fosfaat zo goedkoop mogelijk worden afgezet, terwijl de veehouder de stikstof op het bedrijf kan behouden." Vergeleken met drijfmest bevat de dikke fractie per kilogram fosfaat minder stikstof. "Afvoer van dikke fractie houdt dus meer stikstof op het bedrijf, waardoor minder kunstmest nodig is", legt Broeders uit.

Compost

Voordeel van het toepassen van de dikke fractie in de akkerbouw vergeleken met compost, is dat het kalium bevat, het product een constantere kwaliteit waarborgt en dat het goedkoper is, stelt Broeders. De kosten van mechanische mestscheiding hangen echter sterk af van de hoeveelheid mest die moet worden gescheiden en welk type mestscheider wordt toegepast. Een mobiele mestscheider vergt een investering van circa 25.000 euro, schat de specialist. De scheidingskosten variëren sterk en worden vaak gesteld op circa twee euro vijftig per kuub te scheiden drijfmest. "De baten zijn afhankelijk van de samenstelling en hoeveelheden van de dikke en dunne fractie en dus bedrijfsspecifiek, afhankelijk van bijvoorbeeld strooisel en rantsoen", zegt Broeders. "Gunstig is dat de dikke, stapelbare fractie relatief goedkoop is op te slaan op akkerland (klei), kopakkers of een simpele mestplaat. Door het hogere drogestofpercentage wordt bovendien bespaard op transportkosten."

Bemesten bodem- & verbeteren

Landbouwkundige voordelen

Ook landbouwkundig biedt mestscheiden belangrijke voordelen. Na mestscheiding bevat de dikke fractie vooral fosfaat, organische stof en organisch gebonden stikstof. De dunne fractie bevat vooral minerale stikstof en kalium. Door de nutriënten gescheiden op te slaan, zijn deze ook op de gewenste tijdstippen en percelen, afzonderlijk van elkaar, toe te dienen. De fosfaatrijke vaste fractie kan voor het groeiseizoen worden uitgereden, terwijl de stikstofrijke dunne fractie tijdens het groeiseizoen wordt toegepast. Vaste mest wordt bovengronds toegediend. Hierdoor wordt de zode minder vaak beschadigd. De organische stof in de vaste fractie heeft een gunstig effect op het bodemleven. Een gerichte toepassing van gescheiden mestfracties zou een strategie kunnen zijn voor het verhogen van de bodemkwaliteit, meent Broeders. "De dikke fractie is humusrijk wat zorgt voor een betere structuur, is aan te wenden met minder zware voertuigen en is relatief rijk aan fosfaat. De dunne, stikstofrijke fractie zorgt voor een snelle opname en benutting door de plant, zorgt voor smakelijk gras en een lagere onkruiddruk. De dunne fractie is bovendien makkelijk te verpompen, wat voordeel biedt bij het gebruik van onder andere de sleepslang." ♦

Tabel 1. Drogestofpercentages

	Drogestof (%)
Rundveedrijfmest:	7-11
Dikke fractie:	17-25
Dunne fractie:	4-8